

dani. Idővel az idézőjelek teljesen elkoptak. A *Lepkelánc* vékony kis kötet, de ebben a vékony kötetben is, a harmadik bővített kiadásban érzékelni lehet az idézőjelek teljes eltűnését. És érzékelni lehet a megtett út veszélyes buktatóit.

Mert Németh István veszélyes határokig merészkedett, nagyon sokszor azon a választóvonalon egyensúlyozott, amelyen túl az érzelmek már érzélgőssé dagadhatnak. Persze itt a választóvonal közelében legélénkebbek a színek, legváltozatosabbak a képek, legerőteljesebbek a mozdulatok. Bőségesen kínálkoznak a lehetőségek valaminek az újraterméséhez, egyáltalán: valaminek a megteremtéséhez. Össze kell gyűjteni a színeket, képeket, mozdulatokat, akár egy eltaposott törökszegfű, eldobott cifra fakanál, akár egy ikorcs kutya ürügyén, vagy éppen amiatt. Mindenesetre bűn lenne nem összegyűjteni, és nem formálni egységgé mindezt, akármilyen kockázattal jár. Egyébként is a komolyan leírt szó mindenkor a kockázatvállalást is jelenti.

Németh István komolyan ír: gyerekeknek és felnőtteknek, és sokkal többet ad a pusztá szívbe markoló élménynél, ami pedig önmagában sem kevés. A veszélyes határokon is biztonságban van. Ami vállalt, tudatosan vállalta és vállalja, bizott, mert bízhatott magában; egy-egy novella, a befejezett munka erre utal.

Lepkelánc: vagy másfél méter hosszú, cérnára felfűzött, színes lepkék; novellák egy vékony kötetbe foglalva, gyorsan elmondott kis történetek csattanóval vagy csattanó nélkül; történetek, melyeknek hangulata, érzelmvilága, váltakozó és egyre gazdagodó színei ma már tartósan belevésődtek irodalmunkba. Nagyon jó, hogy így van.

Mögötte pedig: darabokra tört kőkecske, melynek hasából aranypénzek hullottak ki valamikor, rengeteg aranypénz; az óvatosság, a félelem, talán a bölcsesség is a föld alá rejtette a csillogó aranypénzeket, itt vándorolnak a közelünkben, körülöttünk; tiszta sötét estéken néha kékes láng csap fel: tisztul az arany. A régi öregek, aztán a gyerekek időnként látni vélik a lángokat. Ha mélyre ásnak, a lángok helyén aranypénzek helyett leginkább üres rókaljukakat találnak. És az egykori híres betyárok barlangjait is hiába keresik, végül jobb híján pókokat öntenek.

Legtöbbször felhagynak a kincskereséssel. Az író folytatja.

Keserves, nehéz munka a kincskeresés, különösen, ha komolyan csinálja az ember. Márpedig ezt csak komolyan lehet csinálni. De ha a kincskereső jó író, neki van igazsága. A *Lepkelánc* keservesen megírt, könnyen olvasható rövid történetei is tanúsíthatnak erről.

Új irodalmi díjat osztunk ki, ezúttal először. Évről évre kiosztják majd a Szirmai Károly Irodalmi Díjat. Szeretnénk, ha értéke, rangja lenne ennek a díjnak. Természetesen ez attól függ, hogy milyen írók, milyen könyvek érdemlik majd ki. Az indulás biztató.

Először Németh István kapja, *Lepkelánc* című kötetéért.

GION Nándor

LEVÉLFÉLE SZIRMAI KÁROLYHOZ

Megkaptam, kedves Károly bátyám, a csillagokon feladott táviratodat, amelyben örömet és jókívánságot fejezed ki abból az alkalomból, hogy esendő művecskémnek ítélték oda a Rólad elnevezett s ezúttal először kiosztásra kerülő

irodalmi díjat. Megvallom, vártam a táviratodat, s ennek talán még a szóban forgó díjnál is jobban megörültem. Ugyanis annak a tanújelét láttam benne, hogy Te, drága Károly bátyám, odaátrol is, abból a dimenzióból, ahová négy évvel ezelőtt költöztél, számon tartasz bennünket, figyeled munkásságunkat. Éppen úgy, mint régen. Mert Te voltál talán az egyetlen ebben a mi különös rajunkban, aki mindig őszintén és az irigység leghalványabb jele nélkül tudtál örvendeni minden jó, érett, Kalangyába való írásunknak. Mert kitűnő szerkesztő maradtál akkor is, amikor már rég nem volt lapod; figyelmességed pedig, amellyel mindannyiunk munkáját kísérted, elragadó volt. Mondhatom, hogy már csak ezért is igen hiányzol nekünk. Mégis, amint látod, dolgozunk, mert ezt tartjuk egyetlen érdemes cselekedetnek. Igaz, az ideai novellatermésünk szerénynek mondható — mindössze három kötet jelent meg —, de ha ideszámítjuk a folyóiratokban és az újságokban megjelenteket is, elbeszélőirodalmunk jelenlegi állása mégsem olyan aggasztó. Sőt! Kiemelkedő teljesítmények is voltak ebben az esztendőben. Hogy csak egyet említsek: Ottó novellája a júniusi *Híd*-ban. Ez az írás nem kerülhette el mindenre kiterjedő figyelmedet. Ugye, ez már nagy irodalom! Ezzel be is fejezném levélfélletem, nem fárasztanálak tovább. Légy továbbra is meggyőződve, hogy változatlanul szeretünk, hogy munkádnak méltó örökösei maradunk, mert egyre inkább az a meggyőződésünk, hogy tartóssat csakis a saját valóságunk anyagából építhetünk azokra az alapokra, amelyekre itt jószerével Ti raktatok le, kedves Károly bátyám. Levelem végképp berekesztve szeretnék Neked őszinte köszönetet mondani azért a kedvességéért, hogy a csillagokba való távozásod után is serkentője maradtál irodalmunknak. Maradok tisztelettel.

NÉMETH István

SAUL BELLOW IRODALMI NOBEL-DÍJA. Saul Bellowot, az irodalmi Nobel-díj ideai nyertesét, a magyar és szerbhorvát olvasóközönség elsősorban 1961-ben megjelent *Herzog* című regénye alapján ismeri. Az angol nyelvterületen befutott sikere után 1967-ben magyarul, két évvel később pedig szerbhorvát nyelven is megjelent. A *Herzog*-ban egy jó szándékú egyetemi tanár kissé komikus, megalakultással végződő lázadáskísérlését írja le. Sütkösd Mihály szerint „a Hercog a fejlett ipari társadalomban élő közép- és felső középosztály tagja, aki a közismert, sokszor hallott, sokszor olvasott folyamatot eleveníti meg, amelyek során a modern manipulációs társadalom olyképpen fosztja meg a személyiséget emberi lényegétől, hogy közben mindazt hasznosítja belőle, amire szüksége van, s szolgáltatásait a társadalomban

uralkodó térítésrendszer szabályai szerint meg is fizeti:

A *Hercogot* megelőzően, 1944-ben írja meg a *A levegőben lógó ember* című regényét, amelyben a háborús generáció létbizonytalanságának kérdéseit feszegeti, az antiszemitizmus problémáját vizsgálja az ugyancsak önleltarajzi elemekkel átszőtt, 1953-ban megjelent *Angie March kalandjai* címűben, amelyben Országh László fogalmazása szerint „keresi léte értelmét és szerepét a világban, de közben nem kíván sehova se tartozni, s miközben minden csávából kimászik, az emberi típusoknak és foglalkozásoknak százféle változatával kerül kapcsolatba...”.

A *Hercog* előtt világsikerre szertett regényének címe *Henderson, az esőkirály* (Magyarul 1970-ben jelent meg), melynek hőse egy képzeletbeli afrikai országba emigrál, ahol egy félvad törzs fővaráslója lesz.